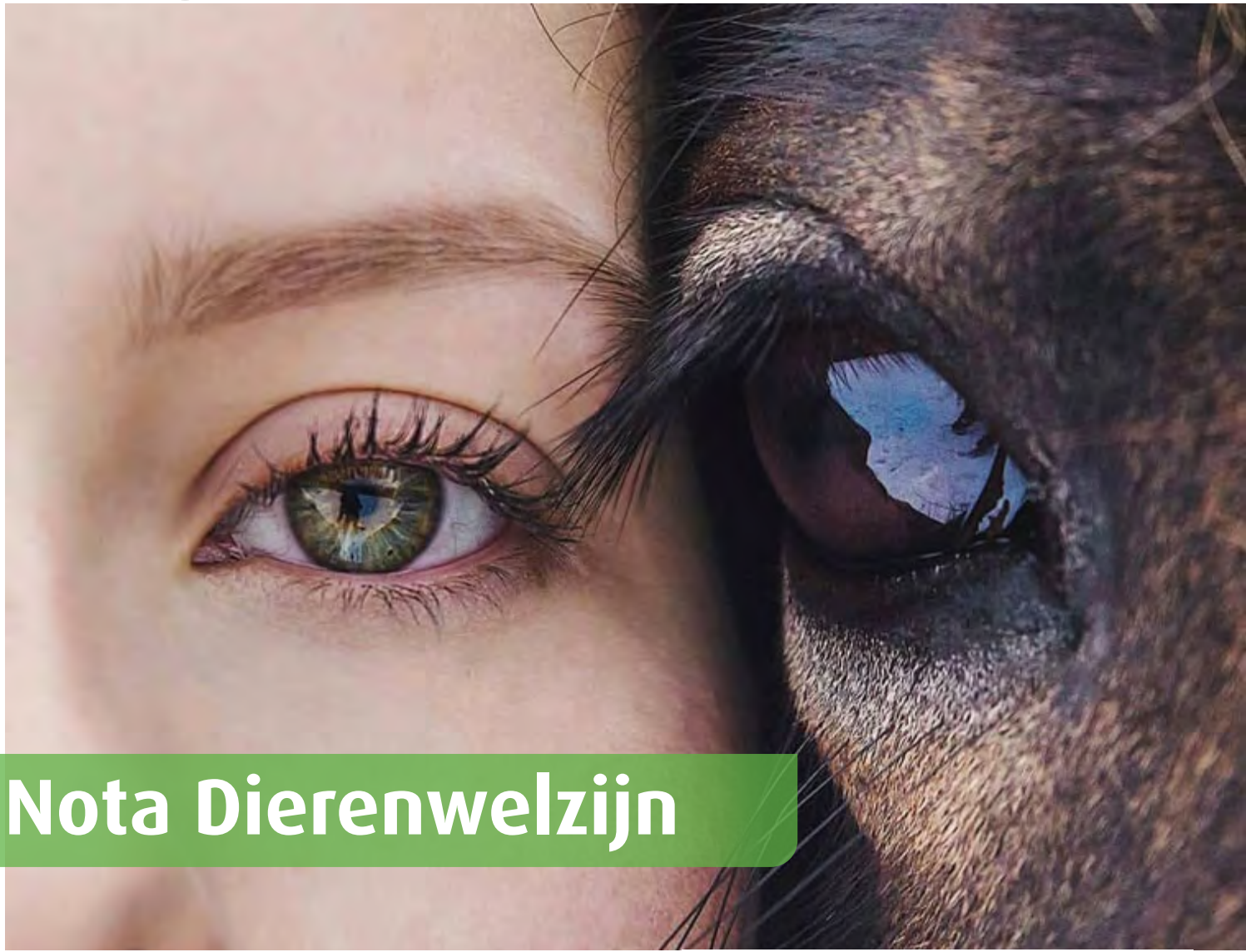

Oog voor dieren

Nota Dierenwelzijn

GEMEENTE
UTRECHTSE HEUVELRUG

"De betrouwbaarste maatstaf voor de beschaving bij een volk en een mens is, hoe zij de dieren beschouwen en behandelen."

Berthold Auerbach

Vooraf

Wethouder Dierenwelzijn
Anouk Haaxma

De plek die dieren innemen in de samenleving is behoorlijk veranderd. Wij gunnen dieren een goed leven en dierenleed wordt vooral bij huis- en hobbydieren steeds minder geaccepteerd. Persoonlijk kan ik mij geen leven zonder dieren om mij heen voorstellen. Dieren verrijken je leven. Er is niets zo ontspannend als lekker met je hond in onze mooie bossen wandelen of verrast worden door het zien van een ree. Maar wat is dierenwelzijn en wat kunnen we er als gemeente mee?

Dierenwelzijn wordt vaak omschreven vanuit het ontbreken van honger, dorst, ongemak en pijn bij dieren. Maar het ontbreken van narigheid is nog geen welzijn. In deze nota willen we daarom uitgaan van een positievere benadering en uitgaan van respect hebben voor de eigen waarde van een dier. We zien het dier als een levend wezen met gevoel,

dat pijn en plezier kan ervaren. Wanneer een dier voldoende mogelijkheden heeft om natuurlijk gedrag te vertonen en in zijn behoeften kan voorzien, pas dan kun je gaan spreken van welzijn.

Met deze beleidsnota en onze doelstellingen wil het college laten zien dat we als gemeente dierenwelzijn serieus nemen. En dat we in ons beleid, en in wat we doen, voldoende oog voor dieren hebben. Daarbij nodigen we iedereen uit om met ons mee te doen. Samen kunnen we ervoor zorgen dat dierenwelzijn blijvend onze aandacht heeft en ons best doen om dieren een fijner leven te bezorgen.

Inleiding

In het uitvoeringsprogramma Groen en Duurzaam Doen! 2023-2026 heeft dierenwelzijn prioriteit gekregen en is afgesproken op basis van de wettelijke taken beleid op het gebied van dierenwelzijn op te stellen.

Met de voorliggende beleidsnota geven we¹ uitvoering aan de eerste stap van de opdracht van de raad om beleid op te stellen. We leggen in deze nota in grote lijnen de kaders en doelstellingen voor het dierenwelzijnsbeleid vast. Deze nota is vooral gericht op het individuele dier en gaat niet over onderwerpen zoals bio-industrie, biodiversiteit, groenbeheer of het leefklimaat en eetpatroon van mensen.

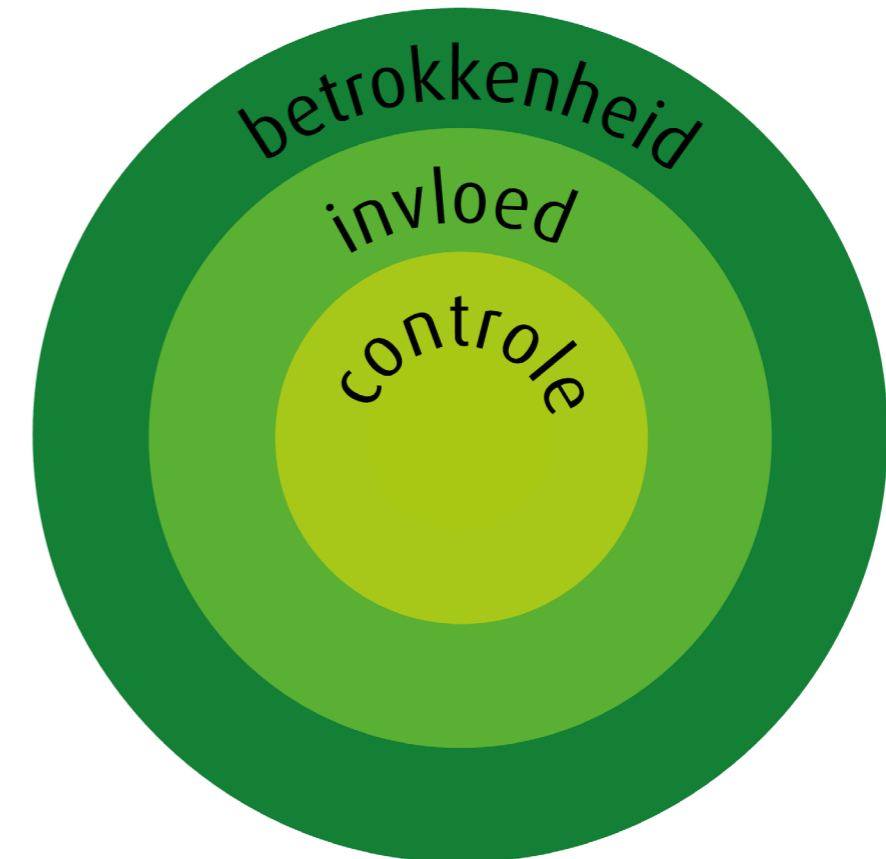
De tweede stap volgt na vaststelling van deze beleidsnota en bestaat uit de concrete uitwerking van de doelstellingen in speerpunten en acties en de uitvoering daarvan. Dit wordt door het college verwerkt in een uitvoeringsprogramma met een planning, dat ter informatie aan de gemeenteraad wordt aangeboden. Op deze manier behouden we de nodige flexibiliteit om in te kunnen spelen op de actualiteit, zoals op veranderingen in wetgeving en op de maatschappelijke behoeftes van inwoners en organisaties. Rapportage over de uitvoering van het beleid vindt plaats via de gebruikelijke kanalen, zoals de planning- en controlcyclus en raadsinformatiebrieven.

¹ Waar in deze nota over "we" gesproken wordt, wordt verwezen naar het college van burgemeester en wethouders.

Dierenwelzijn in onze gemeente

Voor onze gemeente is dierenwelzijn een nieuw beleidsveld. Dat betekent niet dat hier tot op heden niets mee gedaan is. De wettelijke taken werden zeker vervuld, alleen was er geen apart beleid voor en vond de uitvoering ervan versnipperd over diverse beleidsvelden plaats. Een overzicht van de wettelijke taken en hoe we deze uitvoeren, staat in de bijlage.

Het dierenwelzijnsbeleid van de gemeente is vooral gericht op datgene waar de gemeente controle of invloed op heeft. Dat zijn de wettelijke taken die we moeten uitvoeren. De cirkel van invloed visualiseert dit. Bij de uitvoering van de wettelijke taken, kiezen we daar waar we invloed of betrokkenheid willen hebben voor een regisserende en/of een faciliterende rol. In de rol van regisseur zijn we ons bewust van de onderlinge afhankelijkheid van organisaties en stimuleren we een gezamenlijk resultaat. In de rol van facilitator zorgen we voor transparante informatievoorziening, voor inwoners én voor organisaties.

Missie

De gemeente Utrechtse Heuvelrug bevordert het welzijn van dieren in haar gemeente. Dit doen we door:

- **de uitvoering van onze wettelijke taken goed te borgen en daarover te informeren en te communiceren;**
- **dierenwelzijn mee te nemen in de integrale afweging bij het maken van beleid;**
- **de aandacht en bewustwording voor dieren en hun welzijn te vergroten.**

Visie

Op basis van de wettelijke taken beschermen wij de belangen van dieren in onze gemeente. Wij stimuleren en helpen onze inwoners en organisaties om dit ook te (kunnen) doen. Dit doen we vanuit de overtuiging dat dieren een volwaardig onderdeel van de samenleving vormen en een eigen intrinsieke waarde hebben.

Doelstellingen

Wij hebben als missie het welzijn van dieren te bevorderen in onze gemeente. Dat gaan we bij de uitvoering van onze wettelijke taken de komende jaren doen aan de hand van de onderstaande vijf doelstellingen. Randvoorwaarden bij de realisatie van de doelstellingen zijn de mogelijkheden, maar ook de beperkingen, die de beschikbare capaciteit en huidige middelen bieden. Elke doelstelling wordt kort toegelicht aan de hand van concrete voorbeelden.

1. **Integraal beleid borgen**
2. **Gemeentelijke instrumenten beter benutten**
3. **Aandacht voor dierenwelzijn creëren en bewustwording vergroten**
4. **Ondersteuning bij zorg voor dieren**
5. **Diervriendelijke openbare ruimte**

1. Integraal beleid borgen

Een integrale aanpak van dierenwelzijn is nieuw voor onze gemeente. Dierenwelzijn heeft veel raakvlakken met andere beleidsterreinen en behoeft bewustwording in de samenwerking met partners in ons netwerk. Bij het maken en bijstellen van beleid en bij het maken van nieuwe afspraken in de verschillende samenwerkingsverbanden wegen we zorgvuldig af wat dat betekent voor dieren. Dierenwelzijn maakt integraal onderdeel uit van onze beleidskeuzes.

Voorbeelden van hoe we de basis verder op orde kunnen gaan brengen en borgen:

- We hebben de voor onze organisatie belangrijke externe organisaties op het gebied van dierenwelzijn in kaart gebracht en hun wensen en knelpunten geïnventariseerd. Dat laatste is een continu proces. We verbeteren dierenwelzijn waar mogelijk door het maken van goede (net-)werkafspraken.
- We bouwen een netwerk op met andere gemeenten en organisaties in de regio en met de provincie Utrecht, met als doel goed samen te werken en waar mogelijk onze krachten te bundelen.
- We communiceren over onze wettelijke taken en laten zien wat we doen.

2. Gemeentelijke instrumenten beter benutten

Met een integrale aanpak en goede coördinatie borgen we onze visie op dierenwelzijn bij de ontwikkeling en de uitvoering van beleid. We hebben in beeld welke beleidskaders en verordeningen hierop een aanpassing nodig hebben.

Voorbeelden van hoe we het benutten van gemeentelijke instrumenten kunnen gaan realiseren:

- We onderzoeken de mogelijkheden voor het realiseren van een schuilstallenregeling. Met de klimaatverandering wordt de behoefte voor dieren om te kunnen schuilen voor extreem weer steeds urgenter. We bekijken welke keuzes hieruit voort kunnen vloeien.
- Op basis van het nog te ontwikkelen evenementenbeleid passen we waar nodig de Algemene Plaatselijke Verordening Utrechtse Heuvelrug (APV) aan zodat de belangen van dieren beter gewaarborgd kunnen worden. Voor alle evenementen waarbij dieren worden ingezet, moet een vergunning worden aangevraagd. Daarbij worden via de APV aanvullende toetsende voorwaarden op het gebied van dierenwelzijn gesteld.

3. Aandacht voor dierenwelzijn creëren en bewustwording vergroten

Met goede voorlichting en overzichtelijke doorverwijzing is kennis onder inwoners en binnen de gemeentelijke organisatie te vergroten en wordt dierenleed zoveel mogelijk voorkomen.

Voorbeelden van hoe we dat kunnen gaan realiseren:

- We zetten dierenwelzijn op de kaart via onze communicatiekanalen en haken daarbij ook aan bij landelijke of regionale campagnes, voor zover deze passen bij onze doelstellingen.
- We plaatsen uitgebreide naslaginformatie over dieren op onze website.
- We stimuleren de omslag in het denken over dieren zowel binnen als buiten de gemeentelijke organisatie. Daarmee komt de focus minder te liggen op de “negatieve” regels voor dieren (aanlijngedod, opruimplicht, bestrijden van plaagdieren) en meer op het welzijn en het belang van het dier.

4. Ondersteuning bij zorg voor dieren

Bij verminderd dierenwelzijn door sociale of andere problemen verwijzen we naar bestaande organisaties en hun diensten. Wij faciliteren samenwerking tussen de betrokken organisaties en stimuleren preventie door problemen in een vroeg stadium te signaleren, zodat escalatie zoals het dumpen van een dier of het ontstaan van bijtincidenten, wordt voorkomen.

Voorbeelden van hoe we dat kunnen gaan realiseren:

- Inzicht verwerven in de beschikbare gegevens over overlast, verwaarlozing en mishandeling van dieren, zodat preventief kan worden opgeschaald.
- Onderzoek naar het verkrijgen van extra financiële middelen zoals subsidies.
- Informeren van maatschappelijke partners in zorg en ondersteuning over bestaande mogelijkheden tot ondersteuning zoals het Buddy-project en diermaatschappelijk werk.
- Stimuleren van uitbreiding van het aanbod bij de voedselbank met producten voor dieren.

5. Diervriendelijke openbare ruimte

Wij beschermen de belangen en het welzijn van alle dieren in de openbare ruimte zo goed mogelijk, ook als het om dieren gaat die als ongewenst of overlastgevend worden beschouwd.

Voorbeelden van hoe we dat kunnen gaan realiseren:

- Wij geven geen jacht- en visrecht meer uit op de gemeentelijke eigendommen, tenzij dit aantoonbaar diervriendelijk kan en geen negatieve invloed heeft op de waterkwaliteit.
- Wij voorkomen onnodig dierenleed bij de bestrijding van overlast door dieren in de openbare ruimte.
- Wij houden rekening met het welzijn van dieren bij het beheer van de openbare ruimte.
- We onderzoeken preventieve maatregelen bij de inrichting en het beheer van de openbare ruimte om het aantal aanrijdingen met wilde dieren te verminderen.
- Wij bestrijden overlast van zwervkatten in de openbare ruimte, omdat ze zich snel voortplanten en schadelijk zijn voor alle kleine wilde dieren.

Fotograaf: Roelie Steinmann

Uitvoeringsagenda

In een uitvoeringsagenda wordt verder beschreven hoe we deze doelstellingen in de komende jaren precies gaan uitvoeren en aan welke doelstelling prioriteit wordt gegeven. In de uitvoeringsagenda komt ook een planning.

Financiën

Het jaarlijkse budget voor dierenbescherming dat structureel in de begroting is verwerkt, bedraagt €6.610,-. Dit budget wordt geheel besteed aan de uitvoering van de wettelijke taken opvang en vervoer van gevonden dieren.

Daarnaast zijn in het Uitvoeringsprogramma Groen en Duurzaam Doen! 2023-2026 middelen voor de personele capaciteit (0.5 fte) opgenomen voor de komende jaren (€ 45.000,- per jaar).

Tabel

In de tabel op de volgende pagina's staan de voor onze gemeente relevante wetten, wat we daarvan verplicht moeten uitvoeren en bij welke van onze vijf doelstellingen de realisatievoorbeelden horen.

Onze doelstellingen

1. Integraal beleid borgen
2. Gemeentelijke instrumenten beter benutten
3. Aandacht voor dierenwelzijn creëren en bewustwording vergroten
4. Ondersteuning bij zorg voor dieren
5. Diervriendelijke openbare ruimte

* Dit is een verplichte taak waarvan de uitvoering doorontwikkeld kan worden.

€ De meeste doelstellingen kunnen door de beleidsmedewerker Dierenwelzijn worden gecoördineerd of gefaciliteerd. Wanneer er een € bijstaat, is er budget voor de uitvoering nodig. Hoeveel budget hangt af van het gewenste uitvoeringsniveau.

De voorbeelden behoren tot onze wettelijke taken, maar bij de realisatie gaat het om het ambitieniveau waarop we deze uitvoeren.

Wet	Niveau	Verplichte uitvoering	Voorbeelden doelstellingen
Wet dieren	Landelijke wet	Eigenaren zijn zelf verantwoordelijk voor de verzorging en het welzijn van hun dieren. Toezicht en handhaving door landelijke instanties en politie.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Dierenwelzijn op de kaart zetten en integraal aanpakken. 3 2. Uitgebreid informeren over dieren. 3 3. Focus op welzijn en het belang van het dier zelf. 3 4. Onderzoek naar schuilstallenregeling. 2
Burgerlijk wetboek 5:8 lid 3	Gemeente	Zwerfdieren en gewonde dieren 14 dagen opvangen en verzorgen.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Opvang van andere dieren dan honden en katten verbeteren.* 1 € 2. Wilde dieren opvangen en verzorgen. 1 € 3. Verminderen aantal zwerfkatten. 5 € 4. Ondersteuning kwetsbare inwoners zodat dieren niet gedumpt hoeven worden. 4 € 5. Onderzoek naar het verkrijgen van extra financiële middelen zoals subsidies. 4 6. Stimuleren uitbreiden aanbod voedselbank. 4 €
Algemene wet Bestuursrecht 5:3:1 en 5:3	Gemeente	Zorg- en vervoersplicht voor dieren bij huisontruimingen, arrestaties en gedwongen opname.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Preventie door vroegsignalering problemen met huis- en hobbydieren. 4 2. Inzicht verwerven in beschikbare data over bijtincidenten, mishandeling en verwaarlozing. 4 3. Maatschappelijke partners informeren over mogelijkheden tot ondersteuning op dierenwelzijn. 4
Wet Veiligheidsregio's Art. 2 en 3	Veiligheidsregio	Veiligheid voor mens en dier, zorgtaak voor wilde dieren, redden hulpbehoevende dieren.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Werkafspraken maken, netwerk opbouwen. 1

Wet	Niveau	Verplichte uitvoering	Voorbeelden doelstellingen
Wet natuurbescherming	Provincie	Natuurbeleid opstellen en faunabeheer.	
	Gemeente	Gemeente moet de kwaliteit van de leefomgeving van wilde dieren in stand houden. Gemeente kan jacht- en visrecht uitgeven op eigen grond/water.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zorgplicht voor dieren geldt voor iedereen. 3 € 2. Geen jacht- en visrecht meer uitgeven op de gemeentelijke eigendommen. 5 3. Voorkomen dierenleed bij bestrijding van dieren die overlast geven.* 5 € 4. Diervriendelijk beheer openbare ruimte. *5 € 5. Verminderen aantal aanrijdingen met wilde dieren. 5 € 6. Overlast van zwervkatten bestrijden. 5 €
Algemene Plaatselijke Verordening	Gemeente	Hinder en overlast door dieren aanpakken, bewaken volksgezondheid en handhaven openbare orde.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Aanpassing waar nodig. 2 2. Evenementenbeleid maken (staat gepland voor 2024). 2
Gemeentewet Openbare orde en veiligheid Art. 175 en 176	Gemeente	In acute situaties Veiligheid en openbare orde handhaven.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Dierenwelzijn op de kaart zetten. 3
Wet publieke gezondheid Hfst. 2, § 4, art 6	Gemeente	Bestrijding overlast door dieren die een gevaar voor de veiligheid en volksgezondheid vormen. Ontheffing nodig van de provincie bij beschermde diersoorten.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Voorkomen van onnodig dierenleed bij de bestrijding van overlast door dieren.* 5
Visserijwet 1963	Landelijk	Gemeente kan visrecht uitgeven op eigen water.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Geen jacht- en visrecht meer uitgeven op de gemeentelijke eigendommen. 5

* Dit is een verplichte taak waarvan de uitvoering doorontwikkeld kan worden.

€ De meeste doelstellingen kunnen door de beleidsmedewerker Dierenwelzijn worden gecoördineerd of gefaciliteerd. Wanneer er een € bijstaat, is er budget voor de uitvoering nodig. Hoeveel budget hangt af van het gewenste uitvoeringsniveau.

De voorbeelden behoren tot onze wettelijke taken, maar bij de realisatie gaat het om het ambitieniveau waarop we deze uitvoeren.

Bijlagen

1. Relevante wet- en regelgeving

Vanuit wet- en regelgeving zijn de verschillende bevoegdheden op het gebied van dieren verdeeld over de Europese Unie, het Rijk, de provincies, waterschappen en de gemeenten. Hieronder staat een overzicht van wetten die relevant zijn voor de gemeente Utrechtse Heuvelrug en welke rol er is voor onze gemeente.

Wet dieren

De landelijke Wet dieren is gericht op het welzijn van productiedieren, gezelschapsdieren, hobbydieren en dieren in dierentuinen. De wet gaat uit van de erkenning van de intrinsieke waarde, de eigen waarde van dieren. Dieren zijn wezens met gevoel. Uitgangspunt van deze wet is dat inbreuk op het welzijn van dieren, verder dan redelijkerwijs noodzakelijk, wordt voorkomen en dat de zorg die de dieren redelijkerwijs nodig hebben, verzekerd is. Het toezicht en handhaving van de Wet dieren ligt bij de politie, de Landelijke Inspectiedienst Dierenbescherming (LID) en de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit (NVWA).

Burgerlijk Wetboek

Het Burgerlijk Wetboek (5:8 lid 3) geeft aan dat een gemeente verplicht is gevonden dieren (dieren met een vermoedelijke eigenaar), minimaal twee weken te “bewaren” en te verzorgen. In die twee weken heeft de eigenaar de mogelijkheid om het dier op te halen. Als de eigenaar zich niet binnen die termijn bij de gemeente meldt, dan kan de gemeente het dier verkopen of weggeven. Na aangifte te hebben gedaan, mag de vinder het gevonden dier ook zelf opvangen. Dan wordt de vinder na een jaar eigenaar van het dier. (Burgerlijk Wetboek artikel 5:5 en 5:6).

Algemene Wet Bestuursrecht (Awb)

Ook in de algemene wet bestuursrecht staat een wettelijke taak voor de gemeente. Bij huisontruimingen, arrestaties en gedwongen opname (toepassing bestuursdwang afdeling 5.3.1. Awb), voor zover de toepassing van bestuursdwang dit vergt, kan de gemeente “zaken” meevoeren en opslaan. (Dieren worden in deze wet gezien als zaken). De gemeente krijgt daarmee een zorgplicht voor dieren die worden aangetroffen. Hieronder valt ook de opvang en het vervoer van dieren. De opvang voor dieren die aangetroffen worden bij huisontruimingen duurt maximaal 13 weken (artikel 5:30 Awb). Bij de zorgtaak hoort ook het vervoer naar een passende opvanglocatie.

Wet veiligheidsregio's

De gemeente heeft ook een rol op het gebied van de veiligheid van dieren. Volgens artikel 2 is het college van burgemeester en wethouders belast met het organiseren van brandweezorg, rampenbestrijding en crisisbeheer. In artikel 3 staat dat de brandweer als taak heeft te zorgen voor de veiligheid van mens én dier.

Wet natuurbescherming (Wnb)

De Wet natuurbescherming biedt het belangrijkste wettelijke kader voor de bescherming van in het wild levende dieren. De bescherming richt zich vooral op dieren die vanuit internationale afspraken beschermd moeten worden. Voor overige soorten is er een basisbeschermingsregime en een zorgplicht. De provincies hebben de plicht om een eigen natuurbeleid vast te leggen en faunabeheer-plannen op te stellen. De gemeente heeft vooral een controlerende rol bij ruimtelijke procedures en ontwikkelingen. De Wet natuurbescherming gaat op 1 januari 2024 op in de Omgevingswet. Dit gebeurt beleidsneutraal, dat wil zeggen dat de regels niet veranderen.

Algemene Plaatselijke Verordening Utrechtse Heuvelrug (APV)

Dierenwelzijn is primair een taak van de Rijksoverheid. Gemeenten zijn niet bevoegd om aanvullende regels te stellen op het gebied van dierenwelzijn. Wel kunnen zij in de Algemene Plaatselijke Verordening regels stellen voor eigenaren van dieren, die als hinder- en overlastgevend kunnen worden beschouwd, om de volksgezondheid te bewaken en om de openbare orde te handhaven.

Gemeentewet openbare orde en veiligheid

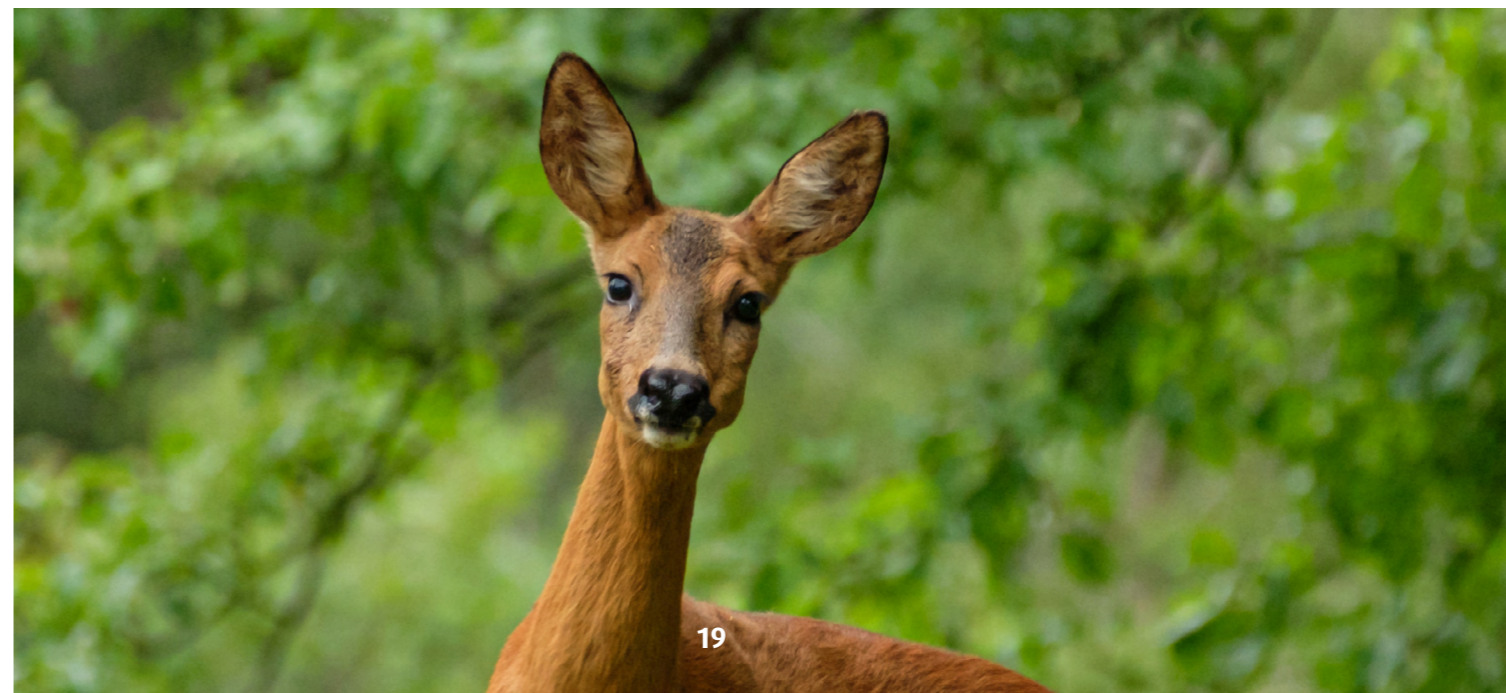
Wanneer de veiligheid van mensen acuut in het geding is, kan op last van de burgemeester worden ingegrepen. In een dergelijke situatie is de burgemeester het bevoegd gezag. Een burgemeester kan direct ingrijpen op basis van de Gemeentewet (art 175 en 176).

Wet publieke gezondheid

In hoofdstuk 2, § 4, art 6 van deze wet staat dat de gemeente de taak heeft om dieren die een gevaar vormen voor de veiligheid en volksgezondheid, te bestrijden. Bij het bestrijden van beschermde diersoorten is een ontheffing nodig van de provincie.

Visserijwet 1963

De hengelsport is door de rijksoverheid in de Visserijwet geregeld. Dit heeft tot gevolg dat een gemeente geen nadere regels ten aanzien van hengelen kan stellen. Wel kan de gemeente bij het afgeven van een vergunning voor een visevenement aan deze vergunning voorwaarden verbinden of de vergunning proberen te weigeren. Wanneer de gemeente eigenaar is van water of oevers, kan zij het hengelen in dat water of vanaf die oever verbieden of besluiten om een overeenkomst van visrecht met een hengelsportvereniging niet te verlengen. Dit moet volgens de Visserijwet uiterlijk 8 maanden voor het eind van de overeenkomst gebeuren.

2. Inventarisatie uitvoering

Voor onze gemeente is dierenwelzijn een nieuw beleidsveld, maar dat betekent niet dat hier tot op heden niets mee gedaan is. Hoe de wettelijke taken worden uitgevoerd en wat we nog meer aan dieren in de gemeente hebben, blijkt uit onderstaande inventarisatie. Deze inventarisatie volgt de praktische en veel toegepaste indeling op "diersoorten", namelijk in gezelschapsdieren, recreatie- en hobbydieren en wilde dieren.

Gezelschapsdieren

De eigenaren zijn zelf verantwoordelijk voor de verzorging en het welzijn van hun dieren. De gemeente heeft hierin geen handhavende rol, maar kan wel signaleren en informeren.

Opvang zwerfdieren

De gemeente is verantwoordelijk voor dieren zonder eigenaar die op het grondgebied van de gemeente worden gevonden. In 2022 ging het om ongeveer 75 katten en honden. De uitgaven hiervoor zijn jaarlijks hoger dan het beschikbare budget. Dieren moeten niet alleen worden opgevangen, maar hebben soms ook medische zorg nodig. Wij voldoen aan deze verplichting uit het Burgerlijk wetboek in samenwerking met de dierenasiels De Hazenberg in Amerongen en de Stichting Dierentehuis Zeist en Omstreken, in Zeist. Het vervoer van dieren wordt verzorgd door dierenambulance Heuvelrug, onderdeel van de Dierenbescherming.

Gedwongen opvang

Gedwongen opvang van dieren op grond van de Algemene wet bestuursrecht is een taak die een enkele keer door onze gemeente moet worden uitgevoerd. Daarbij gaat het bijvoorbeeld om het weghalen van dieren die overlast veroorzaken of worden verwaarloosd.

Hondenbeleid

Hondeneigenaren zijn verantwoordelijk voor het gedrag van hun hond en het voorkomen van overlast voor anderen. In de Algemene Plaatselijke Verordening zijn verschillende regels opgenomen waarmee overlast door honden beperkt kan worden. Art. 2:57 over (los)lopende honden, Art. 2:58 over hondenpoep, Art. 2:59 over gevaarlijke honden.

Recreatie- en hobbydieren

Ook hier geldt vanuit de Wet dieren dat de eigenaar zelf verantwoordelijk is voor goede verzorging van de dieren en voor hun welzijn. Hobbydieren vallen op sommige punten onder de regels voor landbouwhuisdieren, bijvoorbeeld als het gaat om besmettelijke dierziekten, vervoer en huisvesting. Voor hobbydieren en paarden geldt een identificatie- en registratieplicht.

Kinderboerderijen

In onze gemeente zijn twee kinderboerderijen: Stichting Kinderboerderij Knuffelweide in Amerongen en Stichting Kinderboerderij 't Woelige Nest in Driebergen-Rijsenburg. Zij krijgen subsidie van de gemeente en zijn verder afhankelijk van sponsors en vrijwilligers.

Hertenpark

De gemeente Utrechtse Heuvelrug heeft een hertenpark met ruim twintig damherten in eigendom. Het park is onderdeel van de monumentale buitenplaats Beerschoten-Willinkshof in Driebergen-Rijsenburg.

Dieren bij evenementen

Volgens de Wet dieren kunnen evenementen met dieren niet zomaar worden gehouden. Voor zover het dierenwelzijn in het geding is, kan met een beroep op de Wet dieren om handhaving worden gevraagd. De Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit (NVWA) en de Landelijke Inspectiedienst Dierenbescherming (LID) zijn bevoegd orgaan. Er is nog geen evenementenbeleid vastgesteld in onze gemeente, dit wordt verwacht in 2024. Hierin kunnen regels worden opgenomen over evenementen met dieren.

Vergunning en subsidie

Voor het organiseren van een evenement moet een vergunning worden aangevraagd of een melding worden gedaan. Er is geen speciale meldplicht voor het houden van evenementen met dieren. Dierenwelzijn is geen motief om een evenement te kunnen verbieden.

De gemeente kan een evenement wel verbieden op grond van de APV als de openbare orde, volksgezondheid of veiligheid gevaar loopt. Sinds begin 2023 wordt bijgehouden hoeveel evenementen er met dieren worden georganiseerd. In het afgelopen jaar werd er een roofvogelshow, een hondenshow, een circus met honden, de Horse Trials in Maarsbergen en de Doornse Kastelentocht georganiseerd.

In het wild levende dieren

De gemeente heeft vanuit de Wet dieren en de Wet natuurbescherming de plicht om verschillende diersoorten te beschermen en te helpen als ze in nood verkeren. Een andere soms tegenstrijdige rol, is het bewaken van gevaar voor de volksgezondheid of verkeersveiligheid. De gemeente heeft enkele taken en bevoegdheden voor de jacht, het faunabeheer in openbaar gebied, dieren die als overlastgevend kunnen worden beschouwd en visserij.

Faunavoorzieningen

De Wet natuurbescherming verbiedt het verstoren en doden van beschermde soorten en het vernielen van hun verblijfplaatsen. Wij ontwikkelen momenteel een Soortenmanagement-plan, dat bij de Provincie moet worden ingediend. Een Soortenmanagementplan (SMP) beschrijft de populatie en het leefgebied van beschermde diersoorten (zoals de huismus, gierzwaluw en vleermuizen).

Ecologisch advies

Onze gemeentelijke ecooloog geeft ecologisch advies over flora en fauna op het gebied van onderhoud, beheer en evenementen.

Water

De gemeente heeft vanuit de Wet natuurbescherming de taak om de (kwaliteit van) leefomgeving van dieren in het wild in stand te houden.

- Op het gebied van hengelsport is de gemeente gebonden aan landelijke wetgeving, zoals dit is geregeld in de Visserijwet. Er zijn visrechten verleend voor de Singel in de wijk De Wijngaard, nabij de ijsbaan in Doorn, aan hengelsportvereniging de Rietvoorn.
- Bij de aanleg van nieuwe waterpartijen door de gemeente is het streven dat er uittreedmogelijkheden zijn voor dieren zodat ze van beide kanten toegankelijk zijn voor dieren.
- Bij het beheer van watergangen wordt rekening gehouden met dierenwelzijn. Het baggeren en maaien wordt afgestemd op de paaitijd van vissen en het broedseizoen van de watervogels. Er wordt niet gebaggerd in de periode maart tot en met juli, tenzij er een calamiteit is.

Jacht, schadebestrijding en faunabeheer

De regels voor jacht en schadebestrijding zijn opgenomen in de Wet natuurbescherming en uitgewerkt in provinciale faunabeheerplannen. De gemeente heeft als grondeigenaar de wettelijke bevoegdheid om jachtrechten uit te geven. Er zijn geen jachtrechten uitgegeven.

De Faunabeheereenheid (FBE) Utrecht coördineert de uitvoering van het faunabeheer in onze provincie.

De Stichting Valwild Utrecht verzorgt de afhandeling en registratie van aangereden wilde dieren voor onze gemeente. Zij zorgen voor het aangereden dier of verlossen het uit hun lijden. In onze gemeente worden voornamelijk reeën aangereden, in 2022 waren het er ruim honderd.

Beheersing van overlast door dieren

De gemeente heeft vanuit de Wet publieke gezondheid primair de taak om te zorgen voor preventie. Wanneer er geen andere mogelijkheid is, kan de gemeente ertoe besluiten de dieren, die een bedreiging voor de veiligheid en de volksgezondheid vormen, te bestrijden. Veel dieren zijn beschermd door de Wet natuurbescherming. Dit betekent dat de gemeente niet zomaar mag ingrijpen als mensen overlast ervaren van bepaalde wilde dieren. Dit geldt bijvoorbeeld voor steenmarters, bevers en wolven. Een beschermd dier mag niet gedood, verwond en/of gevangen worden, het mag niet verontrust worden en het nest van het dier mag niet vernietigd of verplaatst worden, tenzij er een ontheffing verkregen is van de provincie.

Zoönosen

Een zoönose is een infectieziekte die van dier op mens kan overgaan. In Nederland voorkomende zoönosen zijn Covid-19, de ziekte van Lyme, Q-koorts, toxoplasmose, salmonellose en vogelgriep. Deze vallen primair onder de verantwoordelijkheid van de Rijksoverheid en de uitvoering hiervan wordt verzorgd door de Veiligheidsregio Utrecht. Wanneer er sprake is van een zoönose onder dieren, kan dit verstrekende gevolgen hebben voor dierenwelzijn: denk bijvoorbeeld aan het doden van tienduizenden dieren per pluimveehouderij in geval van een uitbraak van vogelgriep.

Zorg voor dieren bij calamiteiten

De gemeente heeft vanuit de Wet veiligheidsregio's een zorgtaak voor de veiligheid van dieren bij calamiteiten. Daarbij wordt onderscheid gemaakt naar huisdieren en in het wild levende dieren. Eigenaren van huisdieren zijn verantwoordelijk om voor hun dier te zorgen, ook bij calamiteiten.

In het geval van een noodsituatie, zoals bij het uitbreken van een brand, verlenen de nood- en hulpdiensten hulp aan mens en dier. De brandweer (onderdeel van de veiligheidsregio) heeft daarnaast ook als taak om hulpbehoevende dieren te redden. Niet alleen bij brand, maar ook bij een dier te water of vastzittend op grote hoogte.

Colofon

Dit is een uitgave van gemeente Utrechtse Heuvelrug.
Van deze nota zijn de missie, visie en de doelstellingen door de gemeenteraad vastgesteld op 25 april 2024. De voorbeelden in de nota zijn niet vastgesteld, zij dienen slechts als voorbeelden. De doelstellingen worden verder uitgewerkt in een Uitvoeringsprogramma dat ter bespreking en besluitvorming aan de gemeenteraad wordt aangeboden.

Auteur: Carolien Lamoré | Oktober 2023 | www.heuvelrug.nl | info@heuvelrug.nl

GEMEENTE
UTRECHTSE HEUVELRUG